

TILAK MAHARASHTRA VIDYAPEETH, PUNE
M.A. YOGA
EXAMINATION : NOVEMBER– 2022
SEMESTER - I
Sub. : Basics of Ayurveda - I (104)

Date: 25/11/2022

Total marks: 60

Time: 2.00 pm to 4.30 pm

Instructions:

- Instructions:**

 - 1) All questions are compulsory.
 - 2) Figures to the right indicate full marks

Q.1 Multiple choice questions

(10)

Q. 2 Write Short Notes (Any 4)

(20)

1. Types of Kapha
 2. Mutra mala
 3. Samanya vishesh Siddhant
 4. Tarpak Kapha- its location and function
 5. Concept of strotas-its structure, functions & Dushti lakshan
 6. Rasa dhatu

Q. 3 Write the following (Any2)

(30)

- 1 Panchabhautik siddhant**

2. Write in detail Rakta dhatus, location, time for formation, functions, vruddhi-Kshaya lakshanans.
3. Describe strotas & explain Annavaha and Pranabaha strotas.

विषयः- Basics of Ayurveda - I (104)

सूचना : १. सर्व प्रश्न सोडविणे आवश्यक आहे.
२. उजवीकडील अंक त्या प्रश्नांचे गुण दर्शवितात.

प्र.१. योग्य पर्याय निवडा

(१०)

१. मानवी शरीरामध्ये -----धातू आहेत.

अ) ३	ब) ७
क) ८	ड) २
२. पुरीषवह स्रोतसाचे मूलस्थान -----आहे.

अ) वृक्ष	ब) पक्षवाशय
क) गुद	ड) ब व स
३. शरीरामधील ----- या भावाशी ‘आग्रेय’ तत्त्वाची साम्यता आहे.

अ) पित्त	ब) कफ
क) मांस	ड) वात
४. ‘जिळ्हा’ या इंद्रियामधे ----- महाभूताचे आधिक्य आहे.

अ) पृथ्वी	ब) जल
क) वायू	ड) आकाश
५. मूत्राचे पांचभौतिकत्व -----आहे.

अ) जल+अग्नि	ब) अग्नि+वायू
क) आकाश+वायू	ड) पृथ्वी+जल
६. ओजाची निर्मिती -----पासून होते.

अ) शुक्र धातू	ब) मांस धातू
क) मज्जा धातू	ड) रस धातू
७. पचन(Digestion) हे -----चे कार्य आहे.

अ) पाचक पित्त	ब) रंजक पित्त
क) भ्राजक पित्त	ड) प्राण वायू
८. पृथ्वी महाभूताचे शरीरभाव -----गुणांचे असतात.

अ) स्थूल	ब) कठीण
क) गुरु	ड) सर्व
९. ‘वाक्’ प्रवृत्ती हे -----चे कार्य आहे.

अ) समान वायू	ब) उदान वायू
क) साधक पित्त	ड) व्यान वायू
१०. शरीरातील सर्वात कठीण धातू -----आहे.

अ) मांस	ब) अस्थि
क) रक्त	ड) मेद

प्र.२. टीपा लिहा (कोणत्याही चार)

(२०)

१. कफाचे प्रकार
२. मूत्र
३. सामान्य-विशेष सिधांत
४. तर्पक कफ-स्थान-कार्ये
५. सोव्रस- संकल्पना - रचना, कार्ये, धातु दृष्टि लक्षणे
६. रस धातू

प्र.३. यापैकी कोणतेही दोन लिहा.

(३०)

१. पांचभौतिक सिद्धांत
 २. सविस्तर वर्णन करा-रक्त धातू-उत्पत्ती, स्थान, परिणामन काल, कार्ये, वृद्धि -क्षय लक्षणे
 ३. स्रोतस संकल्पना स्पष्ट वर्णन करून अन्नवह आणि प्राणवह स्रोतसाचे सविस्तर वर्णन करा.
-